

12. Федяшин А. Twitter и Facebook как враги государства. Египет, Саудовская Аравия.... РИА «Новости» (27 января 2011 года) [Электронный ресурс] / А. Федяшин / Режим доступа: http://ria.ru/arab_analytics/20110126/326558554.html
13. Шпенглер О. Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. Том 2. Всемирно-исторические перспективы [Электронный ресурс] / Освальд Шпенглер / Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/Speng_2/17.php.
14. Naisbitt J. Megatrends 2000: ten new directions for the 1990's / J. Naisbitt, P. Aburdene. – New York: William Morrow and Company, inc., 1990 – 384 p.
15. Toffler A. The Third Wave / A. Toffler. – N. Y. : Morrow, 1980. – 544 p.
16. Samuel A. Nouveau paysage du monde / A. Samuel. – Bruxells, 1990.
17. Schmitt E. Washington recasts terror war as «struggle» / E. Schmitt, T. Shanker // The New York Times. – 27. 07. 2005
18. Fukuyama F. The End of History and the last Man / F. Fukuyama. – N. Y. : Free Press, 1992. – 464 p.
19. [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://cnews.ru/news/top/index.shtml?2005/09/09/186287>
20. [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://severnyflot.ru/news.php?extend.1062> со ссылкой на Голос Америки, США, 14.02.2008
21. [Электронный ресурс] Режим доступа: http://www.anl.az/down/meqale/bakrabochiy/bakrabochiy_oktyabr2009/92613.htm
22. Маклюэн Г. М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека / Г. М. Маклюэн. – М.; Жуковский: «КАНОН-пресс-Ц», «Кучково поле», 2003. – 464 с.
23. [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.youtube.com/watch?v=aP7IIPGyQZ4>

Везірова Л. А. Роль ЗМІ в міжнародних політичних процесах

Стаття присвячена вивченню взаємодії інститутів державної влади і ЗМІ в процесі розробки і реалізації зовнішньої політики держави. В якості дослідницької задачі була визначена спроба простежити розширення сфери впливу засобів масової інформації на світову політику в історичному аспекті.

Ключові слова: зовнішня політика, ЗМІ, інформація, маніпуляція суспільною свідомістю, протестні мережі спільноти.

Vezirova L. Role of media in international political processes.

The main content and research of the article is devoted to study the interaction of government institutions and the Mass Media in development and realization of foreign policy. The study has an interdisciplinary character and written in a junction of political science and journalism. As a research problem has been identified an attempt to trace the expansion of the influence of media on world politics in historical perspective. The author cites specific cases of manipulation of public consciousness in recent history and in the history of the XIX and XX centuries. The paper analyzes the scientific research in this area. The author introduced a new concept that determines where information and communication technologies in recent history – «space less and timeless era» and gave a new concept of a specific justification.

Based on the study attempted to analyze the problems of the processes leading to the activation of the major information activities in the international arena and the creation of special centers to promote national ideology abroad. Identified and justified the need for such centers in other countries in order to enhance information security. This trend is also supported by research into the U. S. role in the organization of network communication in modern society, drawing a parallel with the specific statements by U. S. officials. Discussed in detail the effect that make new forms of communication in the development of all spheres of life, and particularly in politics. Based on the analysis of case studies, the degree of participation of today's social networks in the organization of events of so-called «Arab Spring.» The main content of this part of the study is the analysis of the events in Tunisia, Egypt and Libya. Allocated and describes the characteristics and capabilities of Internet censorship. The article may be of interest to both journalists and political scientists, and has a practical value for the development strategy for the country's foreign policy in the future.

Keywords: foreign policy, media, information, manipulation of public opinion, protest online communities.

Надійшла до редколегії 01.03.2013 р.

УДК 355.426

С. О. Вовк

Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ПАРТИЗАНСЬКА ВІЙНА ЯК ФОРМА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ

Громадянська війна відрізняється специфічними формами ведення військових дій. В умовах внутрішньої війни партизанська боротьба виступає методом завоювання політичної влади. Мета статті полягає в тому, щоб виокремити закономірності партизанської війни як форми громадянської війни.

Ключові слова: громадянська війна, партизанська війна як форма громадянської війни.

Минуле століття дало величезну кількість прикладів застосування методів партизанської боротьби. Особливої уваги заслуговують випадки використання останньої під час громадянської війни. В подібних випадках партизанська боротьба виступала методом досягнення мети – завоювання політичної влади.

Актуальність даної проблеми визначається тим, що в умовах специфічних військових дій, які характерні громадянській війні, коли відсутні межі між миром та війною, фронтом і тилом, між дозволеним та забороненим, держава та регулярна армія втрачають монополію на насильство, яке починають застосовувати збройні формування, що виникли вже під час внутрішньої війни. Сама війна перестає бути пасивним інструментом державної політики,

звільнюється від вікових обмежень. В таких умовах, партизанська війна, яка в рамках міждержавної війни була лише допоміжним засобом, відособлюється, звільняється від державного контролю, набуває якості, характерні для громадянської війни, перетворюється у грізну зброю, в самостійний та панівний вид далеко не благородної (а інколи брудної, кровавої) боротьби.

Мета даної роботи полягає в тому, щоб виокремити закономірності партизанської війни як форми громадянської війни.

Дії партизан в різний час отримували різне визнання і оцінку: від «тероризму» і «підривної діяльності» до «малої війни» і від «розбою» до «військової творчості мас». Так, Ленін В. зазначав «Партизанські виступи не помста, на військові дії. Вони так само схожі на авантюру, як набіги мисливських загонів на тил ворожої армії під час затишшя на головному бої битви, несхожі на вбивства дуелянтів і змовників. Партизанські дії бойових загонів... поза сумнівом пов'язані з настроєм мас самим явним безпосереднім способом. Партизанські дії бойових дружин безпосередньо готують бойових керівників мас. Партизанські дії бойових дружин не лише не є результатом невіри в повстання або неможливості повстання, а, навпаки, є необхідною складовою частиною повстання» [7, с. 181].

Давидов Д. підкреслював, що «... партизанська війна не займається спалюванням одної або двох комор, не зриває пікетування і не завдає прямих ударів головним силам ворога. Вона охоплює та перетинає всі шляхи від тилу армії супротивника до простору, що забезпечує протиборчі війська продовольством та зброєю, загороджує течію джерела її сил та існування, вона піддає ударам своєї армії. Ось партизанська війна в повному розумінні слова» [5, с. 292].

Дробов Д., характеризуючи партизанську війну як різновид малої війни, зазначав, що її «можна визначити як імпровізовані активні дії невеликих (порівняно з регулярною армією) загонів, організованих населенням, армією, урядом або партією за особливим для кожного випадку (району) типом для нанесення своєму супротивникові безпосереднього матеріального або іншого збитку усюди, де це можливо, і усіма доступними ним засобами» [6, с. 443].

Гевара Е. «На одній стороні – жменька тих, що пригноблюють та їх слуга в особі регулярної армії, добре озброєної і дисциплінованої, яка до того ж у багатьох випадках може розраховувати на іноземну допомогу, а також невеликі бюрократичні групи, що знаходяться на службі у цієї жменьки тих, що пригноблюють. На іншій стороні – населення тієї або іншої країни або району. Треба підкреслити, що партизанська боротьба – це боротьба мас, народна боротьба; партизанський загін, як озброєне ядро є бойовим авангардом народу, його головна сила в тому і полягає, що він спирається на населення» [3, с. 276].

Серед сучасних дослідників, приділяли увагу проблемі партизанської війни в умовах внутрішньої, слід згадати Белова О., який розглядає мистецтво та історичний досвід партизанської війни у локальних збройних конфліктах [1]. Особливості застосування партизанської боротьби у внутрішніх війнах ХХ ст. в умовах міста розглядають Биструхін Г. та Веденєєв Д. [2].

Партизанська війна має два основні різновиди: військове і повстанське (революційне) партизанство. Незважаючи на певну схожість, згадані вище форми мають істотні відмінності. Військові партизани є складовою частиною регулярної армії, формуються з її складу та діють в інтересах останньої. До дій військових партизан відносяться, наприклад, операції, що проводяться в тилу супротивника. Головна їх особливість полягає в тому, що партизанські дії підпорядковані інтересам «великої війни», яку веде держава.

Повстанське партизанство відрізняється від військового в першу чергу тим, що формується спонтанно, з ініціативи народу та діє не в інтересах регулярної, урядової армії, а проти неї, таким чином вступаючи в сутичку з існуючою державною машиною. В партизанських загонах починається створення структур майбутнього державного апарату, завдання якого здійснення системи управління на місцях.

Саме останній різновид партизанства діє під час громадянської війни. Аналіз застосування методів боротьби останніх у внутрішніх війнах дозволяє виокремити особливості партизанської війни як форми громадянської війни.

Перше на що слід звернути уваги, це фактори, що зумовлюють виникнення партизанських загонів, серед яких наявність революційної ситуації в країні або передумов до неї; чітке усвідомлення повстанцями цілей та завдань громадянської війни; підтримка з боку населення.

Партизанська боротьба починається одразу як створені перші збройні загони, навіть у кількості декілька чоловік, а кінцевим результатом партизанського руху виступає створення повстанської армії регулярного типу, яка стає легальною силою нового державного апарату, нового правлячого режиму.

При створенні партизанської армії використовується головним чином принцип добровільного комплектування особистого складу. В деяких випадках примусова мобілізація

інколи застосовується, однак має винятковий характер і не мають вирішальної ролі. Більш того, відхід від принципу добровільності має зворотній результаті може привести до угасання партизанського руху. Так, досвід партизанства на Уралі та на території Сибіру під час громадянської війни в Росії. Спостерігалися випадки дезертирства, пияцтва, туга за затишком та родиною, демобілізація і, навіть, невиконання наказів. Траплялися випадки саморозпуску партизанських загонів.

До партизанських методів і форм звертаються в тих випадках, коли відкрита збройна боротьба не має реальних шансів на успіх. Головною збройною силою становляться партизанські загони та об'єднання, групи добровольців. Якщо боротьба партизан активно підтримується місцевим населенням, то операції партизан часто доповнюються іншими формами спротиву – страйки, агітація, пропаганда, саботаж.

Партизанські загони, як правило, озброєнні різноманітним спектром зброї – від реліктів попередніх епох до сучасних моделей, навіть у тих випадках, коли збройну опозицію підтримують зовнішні сили, що поставляють останній зброю аналогічну тій, що є в урядових військах.

Успіх чи невдача партизанської боротьби залежить від ряду факторів: по-перше, воєнно-політична ситуація в регіоні, де відбувається партизанська боротьба; по-друге, рівень сили супротивника, його якісний склад та рівень озброєння, а також обрана останнім тактика контрпартизанської боротьби; по-третє, потенційні можливості створення партизанських формувань; по-четверте, суспільне середовище, в якій відбувається партизанська боротьба.

Розглядаючи партизанську війну в умовах внутрішнього збройного конфлікту, не можна оставити поза увагою, загрозу, яку несе партизанська боротьба для територіальної цілісності держави. Історія свідчить про зростання сепаратизму в регіонах країни, що охоплена бойовими діями. Крім того, в окреслених умовах можлива іноземна інтервенція, що може бути не зацікавлена існування країни в старих межах або має свої інтереси стосовно певних територій. Приклад, громадянська війна в Росії, коли іноземна інтервенція сприяла розвитку сепаратизму в окремих регіонах колишньої Російської імперії з метою використання останнього у власних інтересах.

Особливості застосування партизанської війни під час внутрішньої залежить від багатьох факторів: в якій країні відбувається військові дії; причини, що призвели до громадянської війни; специфіка фізико-географічних умов країни; політичного, економічного та соціального рівня інфраструктури держави; теоретичної, практичної та ідеологічної підготовки населення до бойових дій.

Аналіз партизанських дій у містах під час Громадянської війни в Китаї (1946-1949 рр.) показує, що проблеми теорії та практики партизанської війни займали поважне місце в царині мистецтва війни та спеціальної діяльності Комуністичної партії Китаю (КПК, створеної 1921 р.). Чітко простежується оригінальна тактика штурму партизанськими колонами міст, для чого формувалися спеціальні загони, посилені артилерією, мінометами, вогнеметами і кулеметами. Коли під тиском штурмового загону противник залишав місто, то потрапляв у засідки основних сил колони, які у польовому середовищі знищували його. Партизанські сил набували досвіду захоплення міст Чжу Де (командувач Народно-визвольної армії) виокремив такі складові військового успіху: уміння завдяки маневру створити 4-кратну перевагу в силах, належне матеріальне забезпечення, політична мобілізація повстанців і ополченців, вдале застосування тактичних прийомів у поєднанні з з відвагою і кмітливістю партизанів у вилічних боях [2, с. 48]. Партійний і військовий діяч КПК Пен Дуехуай говорив «Маючи більшу в порівнянні з противником мобільність і тісний зв'язок з народними масами партизани мають ще й перевагу кращої розвідки, і це має бути максимально використано. Ідеально, щоб кожен селянин міг бути партизанським розвідником, щоб противник не зміг зробити ані кроку, про який не довідався б партизан» [2, с. 49].

Для партизанських дій в африканських країнах 1950-1970-х рр. (Анголі, Гвінеї-Бісау, Камеруні, Конго, Мозамбіку, Намібії, Нігерії) було притаманне їх ведення на периферії колоніальних територій, у джунглях, лісостепах, пустельних місцевостях. Що обумовлювалося перевагою сільського населення, відсутністю необхідного рівня військово-організаційної роботи з боку керівних осередків антиколоніального руху, сильними військово-поліцейськими позиціями європейців у містах, опорою багатьох африканських рухів на племінну (трайбаліську) базу.

Прикладом сучасної партизанської боротьби у містах африканських держав стало Сомалі під час громадянської війни 1992 – 1993 рр. Незаконні збройні формування вдавалися до міської партизанської боротьби, влаштовували вибухи мін, діяли снайпери. Формування під час бою з миротворчими силами прикривалися мирними мешканцями. Сотні з них гинули і отримували поранення від вогню військ ООН. У відповідь натовп лінчував випадкових європейців і екіпаж збитого американського гелікоптера «Блехкок». Війська ООН залишили

8 березня 1993 р. Сомалі, незважаючи на застосування навичок вуличного бою, екстреної евакуації, захвату «язиків», снайперської стрільби перемогти партизанські загони не вдалося регулярним військам.

Останнє свідчить, про те, що при застосуванні партизанської війни в умовах внутрішнього збройного конфлікту немає фронту як рубіжу протиборства, але має місце повсюдна боротьба, вогнища якої раптово виникають та загасають на великих просторах, одночасно втягуючи до військових дій усіх прямих учасників конфлікту. Відсутні постійні операційні напрями та сталі вектори докладання зусиль, але є множинні удари по всіх напрямках і завжди в бік супротивника та його об'єктів. Відсутній тил як зона певної безпеки за спиною власних військ, але є операційна зона за спиною супротивника, зона підвищеної загрози.

Аналіз прикладів, які наводить історія, доводить, що партизанська війна проходить в стратегічному плані повний цикл, який складається з 4 фаз, кожній з яких властиві певні риси:

1. Підготовка. Під час цього етапі відбувається закладання основ майбутнього партизанського руху, збір засобів ведення бойових дій (коштів, зброї, продовольства), створення інфраструктури, збільшується загальна кількість партизан. Аналіз більшості громадянських війн засвідчує, що не завжди формування бази партизанського руху відбувається заздалегідь, інколи цей процес починається під тиском обставин, що склалися в державі, окремому регіоні. Так, червоне партизанство під час громадянської війни в Росії здебільшого народжувалося спонтанно, і тільки пізніше втягувалося в русло керівництва партії більшовиків. Але в окремих випадках формувалося під керівництвом революційних комітетів, інших політичних організацій та командуванням Червоної армії. Наприклад, на основі директиви головного командування московським сектором була розроблена «Інструкція з організації дрібних місцевих партизанських загонів». Ця інструкція наказувала революційним комітетам організовувати дрібні партизанські загони по 5-10 чол. «рухливі, такі, що легко ховаються і мають основним завданням безперервно, наполегливо завдавати шкоди ворогові, постійно турбувати його, особливо вночі, стомлювати і створювати навколо нього атмосферу невловимої небезпеки, що загрожує звідусіль» [4, с. 472].

2. Оборона. На даному етапі партизани ховаються від супротивника, але це не пасивна оборона на обмеженій території. Така оборона насправді проявляється у вигляді наступальні операції обмеженого масштабу, що пов'язане з тим, що партизани на цьому етапі здатні тільки на такі дії. Дана фаза характеризується накопиченням досвіду боротьби, застосуванням індивідуалістичних, засадно-терористичних форм боротьби. Партизани створюють опорні бази, освоюють райони ведення військових дій, налагоджують канали постачання, ведуться розвідувальні дії, приєднуються нові бійці, ведеться пропаганда свого руху. В цій фазі, на думку Е. Че Гевари, партизани постійно знаходяться у русі, застосовують заходи перестороги, партизанський рух в цей час є досить вразливим [3, с. 172].

Якщо партизанський рух на цьому етапі не був знищений, то настає момент, коли первинний район для партизанських загонів становиться затісним. Частина партизанських сил направляється для освоєння нового району. Така експансія продовжується у наростаючому масштабі.

Характерно, що на даному етапі починають проявлятися риси регулярності, з'являються особливі ударні загони, які здатні вирішувати широке коло бойових завдань.

3. Рівновага – оперативні можливості партизан і супротивника виявляються приблизно рівними. Для даної фази характерно організація повстанцями неперервних бойових дій, політизація війни. Кожен партизанський загін стає лише частиною більш ширшої воєнно-політичної кампанії. Діяльність загону повністю покриває певну територію, з ростом чисельності збільшується територія впливу.

Партизанські сили все більш трансформуються з чисто воєнної організації у воєнно-політичну. Крім того, все більшого значення набуває «боротьба за серця та уми» місцевого населення, тому частина операцій проводиться з міркувань політичної доцільності.

Такий етап називається «фазою рівноваги», оскільки активний розвиток опорних баз, розширення партизанських зон та масштабні операції наближають момент, коли для урядової армії боротьба з партизанським рухом становиться основним завданням.

За думкою Шкірко О., Золотарьова В. саме ця фаза партизанської війни є справжньою школою партизанського воєнного мистецтва, головні уроки якого надає супротивник, що дотримується протилежних поглядів. Постійна індивідуальна та колективна імпровізація, справжній демократизм при прийнятті рішень та визначенні способів їх виконання підносять партизанську війну до ступеня істинного мистецтва [8, с. 28].

4. Наступ. Остання фаза характеризується маневреними діями протиборчих сторін на більшій частині територій. Партизанські загони на кожен удар супротивника відповідають ударом, проводять все більш масштабні та результативні операції з метою встановлення

стабільного контролю над великими територіями. Як правило, такі дії завершуються блокуванням ворожих гарнізонів та польових угруповань у великих містах та населених пунктах.

Партизани все активніше використовують маневрування, великі партизанські колони атакують опорні пункти супротивника, відбувається перехід до мобільної війни, яка припускає перекидання на великі відстані значної кількості живої сили і відносно потужних озброєнь. Але оскільки супротивник зберігає можливість ефективно чинити опір і здатний контратакувати, ця маневрена війна не може ще повністю замінити війну партизанську. Вона залишається усього лише однією з форм бойових операцій партизанських загонів. Проте сили партизан збільшуються і врешті-решт відбувається формування народної армії. Але навіть і на цьому етапі партизанські загони продовжують вести боротьбу принципово партизанськими методами, діючи перед фронтом основних сил супротивника, знищуючи засоби комунікації, влаштовуючи акції саботажу, і таким чином дезорганізуючи оборону супротивника.

Головний принцип партизанської тактики під час громадянської війни, коли сили повстанської сторони малочисельні порівняно з протиборчою стороною, полягає в тому, щоб нанести максимальну шкоду урядовим військам з мінімальними втратами зі свого боку. Як підкреслив Мао Цзедун під час громадянської війни в Китаї: «Ворог наступає – ми відступаємо, ворог зупинився – ми турбуємо, ворог втопився – ми б'ємо, ворог відступає – ми переслідуюмо» [2, с. 51].

Основними способами ведення партизанської війни виступають:

1. Диверсії – спосіб завдання поразки супротивнику без безпосереднього вогневого контакту. На відміні від воєнного партизанства повстанське під час громадянської війни ставить за мету не принцип «спаленої землі», знищення воєнних та гномічних основ існування правлячого режиму.

2. Засідка – спосіб ведення бойових дій з метою скритного підходу до ворожих комунікацій, зайняття позицій і очікуванні супротивника з наступним раптовою атакою останнього з метою знищення або захвата полонених зброї та майна.

3. Наліт – раптова атака партизан на воєнні та економічні об'єкти супротивника з метою захоплення постачання, звільнення полонених і заручників, ліквідація постів і дрібних гарнізонів протиборчої сторони тощо. Наліти відіграють головну роль в системі озброєння та забезпечення партизан, особливо коли їх кількість постійно зростає.

4. Рейди – швидкісне переміщення партизанських загонів в тилу супротивника, під час якого партизани ведуть бойові дії. Під час рейдів застосовується тактика ведення в оману супротивника стосовно дійсного маршруту і кінцевого результату рейду. Так, під час громадянської війни в США війська північних під командуванням генерала Уїльяма Шермана, що здійснювали «марш до моря», склалися з чотирьох колон, оточених великою кількістю розвідувальних груп і загонів фуражирів, що створювали своєрідну «димову завісу» навколо основних сил загонів [1, с. 67].

5. Робота з населенням. Успіх будь-якого повстанського партизанського руху залежить від взаємодії з населенням. Люди, що підтримують борців в правлячому режимі, стають головною опорною базою партизанського руху. Крім того, народ – це розвідувальна інформація, провідники, гроші, продовольство, одяг, укриття та лікування поранених, а також головний резерв партизанської армії. Без підтримки народу повстанці приречені на поразку. Крім того, на території, що знаходиться під контролем супротивника партизанське підпілля виконує функцію паралельної влади, враховуючи що захоплення влади починається зі створення двовладдя.

Всі способи тактики ведення партизанської війни мають за ціль шляхом виснаження та дезорганізації, втягування у дрібні сутички, підризу матеріальних основ зменшити боєздатність супротивника, примусити протиборчу сторону покинути територію.

З огляду на вище сказане, партизанська війна під час внутрішнього збройного конфлікту, яким є громадянська війна, виступає засобом завоювання політичної влади, який виникає з революційних передумов, і, проходячи послідовно фази розвитку, сприяє руйнуванню державної конструкції правлячого режиму і формує елементи нового державного апарату управління.

Бібліографічні посилання:

1. Белов А. Искусство партизанской войны / А. К. Белов. – М : Гранд , 2003. – 303 с.
2. Биструхін Г. Війна у кам'яних джунглях : Міська партизанська війна як феномен збройної боротьби та спеціальної діяльності (1945 – 2005) / Г. С. Биструхін, Д. В. Веденєєв. – К. : Генеза, 2006. – 509 с.
3. Гевара Э. Партизанская война / Че Гевара ; [пер. с англ. А. В. Савинова]. – Москва : АСТ, 2010. – 210 с.
4. Грозное оружие: малая война, партизанство и другие виды асимметричного воевания в свете наследия русских мыслителей / сост. : А. Е. Савинкин, И. В. Домнин. // Российский военный сборник. – Вып. 22. – М. : Военный ун-т : Русский путь, 2007. – 753 с.

5. Давыдов Д. Военные записки / Денис Васильевич Давыдов. – М. : Воениздат, 1982. – 359 с.
6. Дробов М. Малая война, партизанство, диверсии / М. А. Дробов. – М. : Альманах, выпел, 1998. – 514 с.
7. Ленин В. Современное положение России и тактика рабочей партии / В. И. Ленин // Полное собрание сочинений, 5-е изд. – Т. 12. – М. : Погресс, 1981. – С. 150 – 182.
8. Шкирко А., Золотарев В. Армия и внутренние войска в противоповстанческой и противопартизанской борьбе. Мировой опыт и современность / А. А. Шкирко, В. А. Золотарев. – М. : Главное командование внутренних войск МВД России, 1997. – 197 с.

Вовк С. А. Партизанская война как форма гражданской войны

Гражданская война отличается специфическими формами ведения боевых действий. В условиях внутренней войны партизанская борьба выступает методом завоевания политической власти. Цель данной статьи состоит в том, чтобы выделить закономерности партизанской войны как формы гражданской войны.

Ключевые слова: гражданская война, партизанская война как форма гражданской войны.

Vovk S. Guerilla war as form of civil war.

The past century has given countless examples of application of guerrilla war. Particularly noteworthy are the use cases during the last civil war. In such cases, the guerrilla struggle advocated by the goal – the conquest of political power.

The urgency of this problem is determined by the fact that in specific military operations that characterize the civil war, when no distinction between peace and war, front and rear, between permitted and prohibited state and regular army lose the monopoly on violence begin to apply militias, that have arisen during the internal war. War ceases to be a passive instrument of state policy, exempt from age restrictions. Under these conditions, the guerrilla war, which the interstate war was only a subsidiary means been singled out, freed from state control, acquires qualities characteristic of the civil war, becomes a formidable weapon in an independent and dominant species are not noble (and sometimes dirty, bloody) fight.

The purpose of this paper is to highlight laws of guerrilla war as a form of civil war.

In a civil war in the arena goes insurgent partyzanstvo, formed spontaneously on the initiative of the people and not acting in the interests of regular, the government army, and against it, thus entering the fray with existing state machine. The partisans begin creating structures of the future of the state apparatus, whose task management system implementation in the field.

The main principle of guerrilla tactics during the civil War, when the forces of the rebel side had numerous compared with the opposing party is to inflict maximum damage to the government troops with minimal losses on their part. All methods of guerrilla warfare tactics with a goal by exhaustion and disorganization, involvement in minor skirmishes, undermining the material foundations reduce combat capability enemy force opposing sides go.

Guerrilla war during the internal armed conflict, which is a civil war, a means of winning political power that arises from revolutionary conditions and passing successively phase of development, contributing to the destruction of the state structures of the ruling regime.

Keywords: civil war, guerilla war as form of civil war.

Надійшла до редколегії 19.02.2013 р.

УДК 32:342.71

Х. О. Голинська

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

**ВИТОКИ СУЧАСНИХ ПОЛІТОЛОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ ГРОМАДЯНСТВА:
ГРОМАДЯНСТВО У СТАРОДАВНІХ АФІНАХ**

Розкрито сутність давньогрецької концепції громадянства та представлено короткий огляд історії її становлення у Стародавніх Афінах. Окреслено специфіку обов'язків громадян як основи громадянства в афінському полісі.

Ключові слова: громадянство, поліс, Стародавні Афіни, обов'язок.

Демократизація та консолідація демократії у державах Східної Європи та Африки (в тому числі події нещодавньої «арабської весни»), розвиток інформаційно-комунікативних технологій і пов'язані з цим модифікації ринку праці, подальша інтеграція європейських країн у Європейський Союз, зростання популярності національно-орієнтованих партій у Західній Європі, дебати щодо ефективності традиційних систем соціального захисту в умовах економічної кризи – усі ці тенденції сучасних політичних процесів викликали нову хвилю наукових досліджень проблематики громадянства як відчуття належності. Вчені-політологи сьогодні знову активно обговорюють ліберальну та комунітаристську концепції громадянства, належність до релігійної, етнічної, соціальної чи інших спільнот як таку, що руйнує або підсилює відчуття належності до держави (політичної нації) тощо.

Натомість, в Україні проблематика громадянства в його політологічному розумінні не одержала належної уваги. Перед нашою державою рано чи пізно постануть схожі виклики, на які доведеться шукати відповіді. А для цього у політологічний дискурс необхідно впровадити поняття «громадянство» та активно аналізувати різноманітні його аспекти та проблеми. І першим кроком у цьому напрямі має стати вивчення історії та становлення громадянства, починаючи ще з його витоків в епоху Античності. Тому метою даної статті є з'ясування сутності давньогрецької концепції громадянства як відчуття належності.